

HRVATSKI SABOR

Klasa: 021-12/08-09/46

Urbroj: 65-09-12

Zagreb, 27. svibnja 2009.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

U prilogu dostavljam izvješće o promicanju svijesti o ravnopravnosti žena i muškaraca u programima HR-a i HTV-a na HRT-u (razdoblje 2008. – 2009.), koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora, sukladno Zaključku 7. sjednice Hrvatskoga sabora od 5. prosinca 2008. godine, podnijelo Programsko vijeće HRT-a, aktom od 26. svibnja 2009. godine.

PREDSJEDNIK

Luka Bebić

Zagreb, 26. svibnja 2009.

REPUBLIKA HRVATSKA
61 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 27-05-2009		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
<i>021-12/02-09/46</i>	<i>65</i>	
Uredbeni broj:	Pril.	Vrij.
<i>38201-09-11</i>	<i>1</i>	<i>-</i>

HRVATSKI SABOR
Gospodin
LUKA BEBIĆ
predsjednik

Predmet: *Izvešće o promicanju svijesti o ravnopravnosti žena i muškaraca u programima HR-a i HTV-a te na HRT-u (razdoblje 2008.-2009.)*

Poštovani gospodine Predsjedniče,

Hrvatski sabor je, prihvaćajući Izvešće o radu Vijeća HRT-a i provedbu programskih načela i obveza utvrđenih zakonom u programima HR-a i HTV-a u razdoblju od 3. rujna 2007. do 14. listopada 2008., obvezao Vijeće HRT-a da najkasnije do kraja ožujka 2009. Hrvatskome saboru podnese dodatno izvješće o primjeni Zakona o ravnopravnosti spolova u programskim sadržajima, programskim usmjerenjima i samoregulacijskim aktima kojima se promiče svijest o ravnopravnosti žena i muškaraca.

Sukladno navedenom zaključku, u prilogu se dostavlja traženo Izvešće.

S poštovanjem,

Predsjednik
Programskog vijeća HRT-a:

Zdenko Ljewak

O tom obavijest:

Odbor za ravnopravnost spolova-predsjednica, gospođa Gordana Sobol

HRATSKA RADIOTELEVIZIJA
Programsko vijeće HRT-a

**IZVJEŠĆE O PROMICANJU SVIJEŠTI O RAVNOPRAVNOSTI ŽENA I
MUŠKARACA U PROGRAMIMA HR-a i HTV-a te na HRT-u
(razdoblje 2008.-2009.)**

Zagreb, 19. svibnja 2009.

Zagreb, 19. svibnja 2009.

IZVJEŠĆE O PROMICANJU SVIJEŠTI O RAVNOPRAVNOSTI ŽENA I MUŠKARACA U PROGRAMIMA HR-a i HTV-a te na HRT-u (razdoblje 2008.-2009.)

I. UVOD

Hrvatski sabor je, prihvaćajući Izvješće o radu Vijeća HRT-a i provedbu programskih načela i obveza utvrđenih zakonom u programima HR-a i HTV-a u razdoblju od 3. rujna 2007. do 14. listopada 2008., obvezao vijeće HRT-a da najkasnije do kraja ožujka 2009. Hrvatskome saboru podnese dodatno izvješće o primjeni Zakona o ravnopravnosti spolova u programskim sadržajima, programskim usmjerenjima i samoregulacijskim aktima kojima se promiče svijest o ravnopravnosti žena i muškaraca.

U skladu s programskim obvezama i načelima utvrđenima Zakonom o HRT-u, HRT je u svojim programima dužan:

- trajno, istinito, cjelovito, nepristrano i pravodobno informirati javnost o činjenicama, događajima i pojavama u zemlji i inozemstvu od javnog interesa;
- poštovati i poticati pluralizam političkih, religijskih, svjetonazorskih i drugih ideja te obavijestiti javnost o tim idejama;
- nepristrano obrađivati politička, gospodarska, socijalna, zdravstvena, kulturna, obrazovna, znanstvena, ekološka i druga pitanja, omogućujući ravnopravno sučeljavanje stajališta različitih izvora;
- prije objavljivanja provjeriti izvor i sadržaj informacija, u skladu s priznatim standardima neovisnog novinarstva;
- odjeljivati informacije i komentare te jasno označavati komentare kao osobno mišljenje autora;
- HR i HTV ne smiju u svojim programima zastupati stajališta ili interese pojedine političke stranke, kao ni bilo koja druga pojedinačna politička, religijska, svjetonazorska i slična stajališta ili interese.

U programima HR-a i HTV-a zabranjeno je:

- poticati, pogodovati poticanju i širiti nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju i nesnošljivost, antisemitizam i ksenofobiju, te poticati na diskriminaciju ili neprijateljstvo prema pojedincima ili skupinama zbog njihova podrijetla, boje kože, političkog stajališta, svjetonazora, zdravstvenog stanja, spola, seksualnih ili drugih određenja ili osobina.

Zakonom o ravnopravnosti spolova navedene odredbe detaljnije su razrađene kada je u pitanju ravnopravnost muškaraca i žena, i u tom smislu dodatno je utvrđena obveza HRT-a da u svim fazama planiranja, donošenja i provedbe pravnih akata, pa i programskih usmjerenja HR-a i HTV-a te donošenja drugih odluka ili akcija, ocjenjuje i vrjednuje učinke tih akata na položaj žena, odnosno muškaraca.

U tom smislu HRT je 2005. godine prihvatio Plan djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova u HRT-u. Taj je plan odobrio Ured za ravnopravnost spolova i još je na snazi jer se donosi na čeverogodišnje razdoblje, a Prijelaznim i završnim odredbama novog Zakona o ravnopravnosti spolova koji je prihvaćen u srpnju 2008., utvrđena je obveza donošenja novih planova u roku od godine dana.

Osim Plana o ravnopravnosti spolova u HRT-u postoji i Pravilnik o zaštiti dostojanstva radnika.

Što se tiče **zastupljenosti žena i muškaraca u strukturi zaposlenika HRT-a**, on je sljedeći:

Hrvatski radio	46,80 % su žene, 53,20 % muškarci
Hrvatska televizija	36,87 % su žene, 63,13 % muškarci
Glazbena proizvodnja	39,33 % su žene, 60,67 % muškarci
PJ OIZP HRT-a	47,08 % su žene, 52,92 % muškarci

Omjeri zastupljenosti koji idu u prilog muškaraca uzrokovani su prije svega tradicionalno „muškim“ zanimanjima (tehničari, snimatelji, kamermani, vozači, građevinari, čuvari, vatrogasci, informatičari i sl.).

Za ovo izvješće vjerojatno je najvažniji **omjer zaposlenih žena i muškaraca u programima HR-a i HTV-a** jer i to može utjecati na senzibilnost odnosa prema spolnim razlikama. Stanje u sklopu programa je sljedeće:

Hrvatski radio:

Informativni program (IP) HR-a - 67,78 % žena, 32,22 % muškaraca

Ostali programi HR-a - 62,69 % žena, 37,31 % muškaraca

U HR-u od ukupno 16 programa - na uredničkim mjestima 8 je žena i 8 muškaraca.

Hrvatska televizija:

IP HTV-a - 68,32 % žena, 31,68 % muškaraca

Ostali programi HTV-a - 61,72 % žena, 38,28 % muškaraca

Na HTV-u od ukupno 10 programa - na uredničkim mjestima 5 je žena i 5 muškaraca.

Što se tiče plaća, u HRT-u svi radnici, neovisno o tome jesu li muškarci ili žene, na jednakim radnim mjestima imaju jednake plaće i ne postoje razlike u njima. Razlika u plaći između muškaraca i žena u prosjeku se može dogoditi samo s osnove broja sati rada, bolovanja, godišnjih odmora, dodataka na uvjete rada, naknada, staža i poreznih olakšica.

Iz takve strukture zaposlenih, a posebice kada su u pitanju urednička mjesta, proizlazi da HRT u politici zapošljavanja vodi računa o ravnomjernoj zastupljenosti obaju spolova, kao što to nalaže Zakon o ravnopravnosti spolova.

Nije za pohvalu činjenica da je od ukupnog broja članova Ravnateljstva, direktora programa i glavnih urednika Informativnih programa HR-a i HTV-a, od kojih njih 8 imenuje Vijeće HRT-a, samo jedna žena. Tu Vijeće HRT-a izražava nezadovoljstvo, ali s obzirom na to da je Zakonom o HRT-u, osim izbora glavnog ravnatelja HRT-a kojeg Vijeće bira izravno na temelju natječaja, izbor svih ostalih vodećih ljudi HRT-a, makar na temelju natječaja, posredan, jer ih Vijeće bira na prijedlog glavnog ravnatelja HRT-a, odnosno ravnatelja HR-a i HTV-a. Na natječaj za glavnog ravnatelja HRT-a javilo se 28 kandidata, od kojih samo dvije žene (jedna nije imala formalne uvjete), pa Vijeće HRT-a nije imalo velik izbor kad je riječ o ženama.

II. PROGRAMSKE OBVEZE

Programske obveze i načela koje je u programima dužan poštovati HRT navedene su u uvodu ovog izvješća.

U spomenutom **Planu djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova u HRT-u**, Vijeće HRT-a ima nadzornu funkciju glede točke 8. Plana djelovanja, koja glasi:

U sklopu Zakonom o HRT-u utvrđenih programskih načela i obveza, u programskim usmjerenjima HR-a i HTV-a osobito će se u programskim sadržajima promicati razvoj svijesti o ravnopravnosti žena i muškaraca, a u provedbi će se posebice izbjegavati da žene i muškarci ne budu javno prikazivani i predstavljeni na uvredljiv, podcjenjujući ili ponižavajući način, s obzirom na spol i spolnu orijentaciju. U informativnim programima HR-a i HTV-a posebna pozornost posvetit će se praćenju aktivnosti i akcija koje vezano za ravnopravnost spolova, poduzimaju Vladine i nevladine organizacije i udruge te međunarodne organizacije.

Nacionalnom politikom za promicanje ravnopravnosti spolova 2006.-2010., Vijeće HRT-a kao nositelj, uz HRT, zaduženo je u točki 7.3. Uvođenje rodno osjetljive politike u medije, što je u točki 7.3.1. utvrđeno kao *obveza informiranja građana/građanki o obvezama uvođenja rodno osjetljivih politika u sva područja društvenog života Republike Hrvatske, u skladu s nacionalnim zakonodavstvima i standardima EU.*

Kako bi se ta zadaća Vijeća HRT-a mogla sagledati objektivno, potrebno je uzeti u obzir činjenicu da članovi Vijeća HRT-a nisu profesionalci, ali isto tako i ovlasti koje Vijeće HRT-a ima kad je riječ o programima HR-a i HTV-a.

Vijeće HRT-a je u svojem dosadašnjem radu, a posebice od trenutka intenziviranja pregovora RH o ulasku u EU i obveze usklađivanja zakonodavstva RH sa zakonodavstvom EU, u raspravama o programu upozoravalo na kršenje odredaba o ravnopravnosti spolova ili seksualne orijentacije, pa je u tom smislu tijekom donošenja programskih usmjerenja HR-a i HTV-a isticalo važnu ulogu HRT-a u provedbi nacionalnih strategija i politika, a u konkretnom slučaju Nacionalne strategije o ravnopravnosti spolova.

Za ovo izvješće od programa HR-a i HTV-a zatraženo je očitovanje o načinu na koji su tijekom 2008. i početkom 2009. u programima pratili akcije o ravnopravnosti spolova i poticali na senzibiliziranje javnosti za tu problematiku. Nastavno se daje prikaz svega što je emitirano u programima HTR-a i HTV-a u 2008.

HRVATSKI RADIO

Program Hrvatskoga radija posebnu pozornost posvećuje načelima ravnopravnosti spolova i promicanju akcija koje senzibiliziraju javnost za tu problematiku. Omjeri zaposlenih muškaraca i žena u pojedinim djelatnostima često su bili teme emisija, a HR se, između ostaloga, bavio i problemima poput diskriminacije žena u obiteljskim odnosima, njihovoj premaloj zastupljenosti u političkom životu i obrazovnoj strukturi, ali i pitanjem diskriminacije muškaraca u odlukama o skrbi za djecu. Istodobno se vodilo računa o točnom, brzom i objektivnom izvještavanju u vijestima HR-a o svim temama koje se tiču ravnopravnosti spolova, izbjegavajući bilo kakav senzacionalizam i vodeći posebnu brigu o izravnoj i neizravnoj zaštiti identiteta djece u slučajevima nasilja u obitelji ili spolnog uznemiravanja.

Hrvatski radio je na sva tri programa na nacionalnoj razini i u programima regionalnih radijskih postaja (Sljeme, Rijeka, Split, Osijek, Zadar, Pula, Dubrovnik, Knin) posvetio niz emisija o ravnopravnosti spolova.. **Prednjači Informativni program, a u njemu emisija «Građanski glas»** koja je već šest godina posvećena radu organizacija civilnoga društva. Emisija predstavlja rad nevladinih i Vladinih organizacija koje se bave zaštitom ljudskih prava s posebnim naglaskom na ženska i dječja prava. Česta tema je i ravnopravnost spolova. Evo nekih tema obrađenih tijekom prošle godine:

8. siječnja 2008. analizirala se zastupljenost žena u Hrvatskome saboru nakon provedenih parlamentarnih izbora (govorila Tajana Broz iz CESI-ja)

5. veljače 2008. tema je bila ukidanje Zakona o ravnopravnosti spolova, jer prema mišljenju Ustavnoga suda nije prihvaćen s potrebnim brojem glasova. Konkretno, govorilo se o prijedlozima poboljšanja toga zakona prema prijedlogu nevladinih organizacija (CESI).

Razmatran je i problem trgovine ljudima - iako nije isključivo vezan za ravnopravnost spolova ipak se navodi i ta tema jer su žene najčešće žrtve (razgovor s predstojnikom Ureda za ljudska prava Lukom Maderićem)

27. svibnja 2008. istražilo se jesu li državne institucije ozbiljno shvatile nacionalnu politiku za promicanje ravnopravnosti spolova te u kojim su područjima žene još diskriminirani spol (sugovornice: Lukač Koritnik, Sobol, Štimac Rađin, Sadika Cvirkić – udruga Korak, koordinatorica za ravnopravnost spolova Štefica Tukša)

24. lipnja 2008. analiziralo se što donosi prijedlog Zakona o ravnopravnosti spolova (sugovornice: potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor i koordinatorica Autonomne ženske kuće Neva Tolle) te što se predlaže i što je sporno u Zakonu o sprječavanju diskriminacije (sugovornici: urednik Glasa koncila Ivan Miklenić, članica Kontre Sanja Juras)

23. rujna 2008. u sklopu nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama popraćena je akcija "Reci da" – inicijativa da se skloništa za žene - žrtve nasilja financiraju iz proračuna. U reportaži su govorile, uz mnogobrojne poznate osobe koje su poduprle akciju i žene, žrtve nasilja te predstavnice nevladinih organizacija.

18. studenoga 2008. praćen je okrugli stol Ureda pravobraniteljice za ravnopravnost spolova: "Siromaštvo ima žensko lice". (U reportaži su govorile pravobraniteljica Gordana Lukač Koritnik, predstojnica Ureda za ravnopravnost spolova Helena Štimac Radin, SDP-ova zastupnica Gordana Sobol, udruga DOMINE iz Splita)

16. prosinca 2008. najavljena je kampanja Ureda za ravnopravnost spolova za promicanje zastupljenosti žena na lokalnim izborima (govorile: predstojnica Ureda Helena Štimac Radin, Centar za ženske studije- Jasminka Pešut, CESI - Gordana Obradović). Analizirano je koliko je novca spomenuti ured dao nevladinim organizacijama za promicanje zastupljenosti žena i razgovaralo se s nekim od predstavnika tih udruga (CESI, Ženski studiji). Dana je informacija i o početku sustavnoga financiranja skloništa za žene-žrtve nasilja (Neva Tolle u ime Autonomne ženske kuće, potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor)

13. siječnja 2009. u razgovoru Sanje Rabuzin Pavić s pučkim pravobraniteljem Juricom Malčićem predstavljen je i antidiskriminacijski zakon koji je početkom godine stupio na snagu.

No, o pitanjima ravnopravnosti spolova ne govori se samo u „Građanskom glasu“, ta tema ima svoje mjesto i u drugim emisijama Informativnog programa Hrvatskoga radija, poput jedne od najslušanijih emisija «**U mreži Prvoga**». Od niza takvih emisija ističemo «**Mrežu**» koja se potkraj svibnja 2008. bavila pobunom u Kaznionici u Lepoglavi. Dio emisije posvećen je problemima žena na odsluženju zatvorske kazne.

Slično je i u „**Poligrafu**“ Hrvatskoga radija – u udarnoj tjednoj unutarnjopolitičkoj emisiji u formi okrugloga stola - u kojoj se često govori o ravnopravnosti spolova. U jeku gospodarske krize i svjetske recesije, kojima je tijekom zadnjeg tromjesečja 2008. bio posvećen niz emisija, program se usredotočio i na ugrožene industrijske grane koje dominantno zapošljavaju žene (tekstilna industrija). Rasprave o neradnoj nedjelji za trgovce, kao pretežno ženskom zanimanju, također su uključivale prava žena i ravnopravnost spolova.

Problematika ravnopravnosti spolova kod osoba s invaliditetom obrađena je u ciklusu emisija «Šesto čulo». 6. ožujka prošle godine razgovaralo se o radu SOS telefona za žene s invaliditetom koje su žrtve nasilja. Naime, pokazalo se da su žene s invaliditetom dvostruko diskriminirane - i kao žene i kao osobe s invaliditetom. U konkretnom slučaju bila je riječ o zlostavljanju u obitelji u smislu da je dotičnoj ženi obitelj oduzela poslovnu sposobnost kako bi se domogla njezina stana. No, srećom, ona se javila na SOS telefon te joj je tako bila osigurana psihološka i pravna pomoć i na kraju je dobila spor. To je bila prva presuda u našoj zemlji u kojoj je spor dobila žena s invaliditetom koja se nije dala zastrašiti klasičnom predrasudom da je, kao osoba s invaliditetom, nesposobna brinuti se za sebe.

I religijski program Hrvatskoga radija neke je emisije posvetio temama o ravnopravnosti spolova. Tako se emisija «Susret u dijalogu» 8. rujna 2008. bavila brakom, obitelji i ravnopravnošću spolova, dok se emisija u povodu 40. obljetnice Drugoga vatikanskog koncila, uz ostalo, bavila ulogom žene u Katoličkoj crkvi. Redenje žena tematizirala je i emisija «Trag vjere» 11. kolovoza 2008. **Ipak, u raspravi o tom izvješću Vijeće HRT-a uočava da u sklopu religijskog programa ima slučajeva da se nedostatno problematizira sukob između vjerskog shvaćanja reproduktivnih prava i nacionalnih te međunarodnih standarda koje je prihvatila Republika Hrvatska.**

U programima regionalnih postaja Hrvatskoga radija često se tematizirala problematika ravnopravnosti spolova.

Radio Pula emitira tjednu 30-minutnu emisiju „Njezin horizont“. Taj stalni subotnji termin posvećen je isključivo ženskim pitanjima i promicanju njihove ravnopravnosti. Na Radio Kninu tijekom 2008., u sklopu emisije «Glas naroda», četiri je puta bilo riječi o ženama na tržištu rada, o spolnoj i rodnoj ravnopravnosti, nasilju u obitelji i zlostavljanju na poslu, posebice usmjerenom prema ženama.

Na Radio Osijeku o tim se temama razgovaralo u emisijama «Promijenimo svijet», «Tema dana» i «Zdravi eter». Posebna je pozornost bila posvećena akciji «16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama» u sklopu koje je obilježen i Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama, Međunarodni dan ljudskih prava te Svjetski dan borbe protiv AIDS-a. Svaki od tih dana bio je obrađen kontaktnim emisijama u kojima su sudjelovali predstavnici nevladinih udruga i stručnjaci za određenu problematiku. Radio Sljeme je, kao i ostale regionalne postaje, sve informacije i najave vezane za rad udruga koje se bave ravnopravnošću spolova prezentirao slušateljima u informativnim emisijama, a posebice u onoj središnjoj - Zagrebačkom dnevniku. Redovita suradnja s nevladinim udrugama te gradskim i županijskim povjerenstvom za ravnopravnost spolova ogledala se u najavama događaja u sklopu redovitih reporterskih javljanja s gradskih ulica iz reportažnog vozila.

Međunarodni program u emisiji «Gost Glasa Hrvatske» autora Krešimira Sočkovića, u kojoj je gostovalo dvjestotinjak sugovornika, često se bavio tematikom ravnopravnosti spolova, ljudskim pravima, pravima manjinskih skupina te socijalnim položajem žena.

Ključni su dio Informativnog programa Hrvatskoga radija vijesti, osobito Jutarnja kronika, Dnevne novosti, Aktualno u 17, Dnevnik i Kronika dana. U njima se redovito izvještavalo s događajima poput okruglih stolova na kojima je bilo riječi o ravnopravnosti spolova, kao primjerice, o 3. koordinaciji županijskih organizacija za ravnopravnost spolova održanoj u Puli 11. listopada 2008. Ta je rasprava bila poticaj za kasnije tematiziranje premale zastupljenosti žena na izbornim listama. Osim toga, uz vijesti, i posebne emisije o radu Hrvatskoga sabora sadržavale su dijelove rasprava o toj tematici. Primjer je izvještavanje s 4. sjednice Hrvatskoga sabora 8. svibnja 2008. na kojoj je predstavljeno Izvješće o radu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova Gordane Lukač-Koritnik. Posebna pozornost posvećena je bila i Zakonu o ravnopravnosti spolova, uključujući detaljno izvještavanje s 5. sjednice Hrvatskoga sabora 10. srpnja 2008. na kojoj ga je predstavio državni tajnik Stjepan Adanić.

Nažalost, 2008. obilježile su i incidentne situacije koje su bile glavne vijesti u medijima, uključujući i javni radio, kao što je napad na pravobraniteljicu za ravnopravnost spolova Gordanu Lukač Koritnik ili objavljivanje povijesti bolesti Mirjane Pukanić. To je samo mali, ali reprezentativan uzorak tema vezanih za problematiku ravnopravnosti spolova u programima Hrvatskoga radija.

Hrvatski radio u svojem je programu sustavno vodio i vodi računa o izvještavanju o svim aspektima ravnopravnosti spolova, tematizirajući aktualnu problematiku s toga područja. HR će i nadalje nastojati senzibiliziranjem javnosti pridonijeti razvoju društva kao zajednice ravnopravnih građana bez obzira na spol, nacionalnost, rasu ili vjersko opredjeljenje.

HRVATSKA TELEVIZIJA:

INFORMATIVNI PROGRAM

Zadaća Informativnog programa HTV-a jest promicati pluralizam svjetonazora, poštovati temeljna ljudska prava i slobode te kulturu javnog dijaloga. Posebna pozornost posvećivala se mnogobrojnim organizacijama civilnog društva, njihovim djelatnostima i pojedinim akcijama. Pratili su se i mnoge humanitarne akcije, promovirajući solidarnost kao jednu od važnih vrijednosti hrvatskoga društva. **Pratilo se i medijski podupiralo kampanju za prevenciju rodno uvjetovanog nasilja „Šutnja nije zlato“ Centra za edukaciju, istraživanje i savjetovanje (CESI).** Izvještavalo se o položaju žena na tržištu rada, propitkivalo o alimentacijskom fondu, govorilo o premaloj zastupljenosti žena na izbornim listama te o novom Zakonu o ravnopravnosti spolova. Gotovo u svim emisijama Informativnog programa novinari su se, između ostaloga, bavili i pitanjem ravnopravnosti spolova. Evo nekih primjera:

Dnevnik u 19,30 sati:

16. siječnja 2008., izvještavalo se o odluci Ustavnoga suda o ukidanju Zakona o ravnopravnosti spolova, ali i o njegovoj primjeni do prihvaćanja novog Zakona u srpnju (govorili su Gordana Lukač Koritnik, pravobraniteljica za ravnopravnost spolova i Vladimir Seks, predsjednik Odbora za Ustav, poslovnik i politički sustav).

7. ožujka 2008., obrađena je bila šira tema o velikom broju žena zaposlenih na određeno vrijeme koje zbog trudnoće ili zbog bolesti djece dobivaju otkaze te o teškim uvjetima rada u djelatnostima u kojima se najčešće zapošljavaju (tekstilnoj i prehrambenoj industriji te u trgovinama i ugostiteljstvu). U prilogu su o svojim stajalištima govorile Jasna Petrović iz Ženske sekcije SSSH-a i Gordana Lukač Koritnik, pravobraniteljica za ravnopravnost spolova.

13. travnja 2008., objavljen je prilog o diskriminaciji na radnome mjestu, zbog otkaza u visokom stupnju trudnoće, u kojem je upozoreno na sporost u pravosuđu, ali i na činjenicu da u hrvatskoj sudskoj praksi još nema ni jedne pravomoćne presude za zlostavljanje na radnom mjestu. Osim žrtve diskriminacije, Ružice Kišur Črlenec, svoje mišljenje, ali i najavu novog Antidiskriminacijskog zakona, iznijele su i Gordana Lukač Koritnik, pravobraniteljica za ravnopravnost spolova i Jadranka Kosor, potpredsjednica Vlade i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

4. svibnja 2008., upozoreno je na problem nasilja u obitelji, te na činjenicu da u RH postoji samo sedam skloništa za žrtve nasilja, što je premalo ako se zna da je u godinu dana zaštitu policije zatražilo gotovo 18 tisuća osoba. U prilogu je pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Gordana Lukač Koritnik upozorila na manjak novca te da nije siguran opstanak postojećih skloništa, a Dorica Nikolić, državna tajnica za socijalnu skrb bila je mišljenja da bi se više truda i novca moralo uložiti u prevenciju nasilja.

3. lipnja 2008., izvijestilo se o brutalnom napadu na pravobraniteljicu za ravnopravnost spolova Gordanu Lukač Koritnik u središtu Zagreba te je emitirano njezino priopćenje javnosti.

28. lipnja 2008. o ravnopravnosti spolova bilo je riječi i u izvještaju iz Zagreba s Gay Pridea, u kojem je bila izražena bojazan o novim diskriminacijama kojima bi mogli biti izvrgnuti pripadnici seksualnih manjina u sklopu novog Zakona o ravnopravnosti spolova. O svojim stajalištima govorili su Franko Dota iz Organizacijskog odbora Gay Pridea, Gordana Lukač Koritnik, pravobraniteljica za ravnopravnost spolova te Urlike Lunacek, zastupnica austrijskoga Državnog vijeća.

22. studenoga 2008. u prilogu o premaloj zastupljenosti žena na izbornim listama za lokalne izbore i o uglavnom deklarativnoj potpori stranačkih kolega, svoje su stajalište iznijeli Milan Bandić, zagrebački gradonačelnik, Milanka Opačić, potpredsjednica SDP-a, Jadranka Kosor, potpredsjednica Vlade, Radimir Čačić, predsjednik HNS-a. Gordana Lukač Koritnik, pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, istaknula je kako je participacija žena na izbornim listama iznimno niska, ali da će to za nekoliko godina zakon promijeniti.

24. studenoga 2008., objavljen je bio prilog o siromaštvu u Hrvatskoj u priči o ženi koja je prije 12 godina ostala bez posla, nakon razvoda otac ne plaća alimentaciju, a sudski postupak traje. O znatno većem udjelu žena nego muškaraca među siromašnima u Hrvatskoj, govorila je Gordana Lukač Koritnik, pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, a glavni direktor HUP-a Đuro Popijač istaknuo je kako ima primjera da mnogi nezaposleni odbijaju ponudeni posao.

20. veljače 2009., objavljen je prilog o početku kampanje Ureda za ravnopravnost spolova pod nazivom „Uravnotežimo se“, kojoj je svrha veće uključivanje žena na izborne liste.

20. veljače 2009. bio je emitiran izvještaj iz Zagreba s okruglog stola "Što učiniti da se poveća politička zastupljenost na lokalnoj razini?"

24. veljače 2009. objavljeno je bilo da će stranka koja na sljedećim izborima ne bude na listi imala barem 40 posto žena, platiti kaznu od 50.000 kn. Naime, zbog malog udjela žena u politici, saborski je Odbor za ravnopravnost spolova odlučio potaknuti primjenu Zakona o političkim strankama kojim je propisana i ženska kvota. U prilogu je istaknuto da je Hrvatska još patrijahalna te kako neke općine u svojim vijećima nemaju ni jedne žene (Antunovac).

8. ožujka 2009., bio je na programu zbirni izvještaj o Danu žena - iz Bjelovara na čijem je području prošle godine bilo više od stotinu prijava nasilničkog ponašanja u obitelji (posjet potpredsjednice Vlade RH Đurde Adlešić bjelovarskoj Sigurnoj kući) i Zagreba (o sestrama

Baković i inicijativi za preimenovanjem Miškecova prolaza), te o Zagrepčanki godine, dr. Mirjani Krizmanić.

8. ožujka 2009., emitiran je prilog iz kulture o proslavi Dana žena prodajnom izložbom umjetnina u galeriji Zlatni konj, koja je prigodno smještena u muškom ambijentu – usred zagrebačkoga Sajma automobila

Ostale emisije IP-a HTV-a:

Osim u središnjem Dnevniku, o temama vezanima za ravnopravnost spolova redovito se izvještavalo u **Podnevnom i Trećem dnevniku, Vijestima, Vijestima na Drugom, Županijskim panoramama, na teletekstu i web-u**. U tim je emisijama bilo riječi o istraživanju američkih sociologa koja su pokazala da muškarci koji pomažu u kućanskim poslovima imaju djecu snalažljiviju u društvu, a ženama su privlačniji, pa je novinarka osječkog studija HTV-a Kristina Pešić provjerila kako to izgleda u trima hrvatskim obiteljima u kojima suprugi svaki dan pomažu suprugama.

Informativni je program također pratio početak kampanje u Istri „Bez žena više ne može“, o većem sudjelovanju žena na lokalnim izborima. Pratio je i **okrugli stol o temi „Donošenje posebnih mjera za ravnopravnije sudjelovanje žena u političkom životu u skladu s preporukom Vijeća Europe za lokalne izbore 2009.“**, koji su organizirali Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Vukovarsko-srijemske županije i Grupa za ženska ljudska prava B.a.B.e. Informativni program HTV-a upozorio je i na sve veću nezaposlenost žena u Hrvatskoj - od 2003. do danas za pet posto, te je u prilogu podsjetio da, iako su obrazovanije od muškaraca, žene i dalje prosječno zarađuju 12 i pol posto manje. U tim je emisijama javnost obaviještena da je od 253 tisuće nezaposlenih u Hrvatskoj 154 tisuća žena i prenijeli zahtjev SSSH za izmjenu Zakona o radu kojim bi se zabranilo zapošljavanje na određeno na razdoblje dulje od godinu dana. Praćena je tribina u Slavonskom Brodu u povodu 100 godina prosvjeda žena za ravnopravnošću, a objavljen je i podatak da je Ured za ravnopravnost spolova primio 30 posto više predmeta u 2007. nego godinu dana ranije. Dana je informacija o prijedlogu Zakona o sprječavanju zlostavljanja na radnome mjestu, što ga je u saborsku proceduru prosljedio Klub SDP-a, a objavljen je i prilog u kojem su nezadovoljstvo konačnim prijedlogom Zakona o ravnopravnosti spolova izrazili Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje i Grupa za ženska ljudska prava B.a.b.e. Također se izvještavalo o predstavkama Povjerenstva za medije poslanih pravobraniteljici za ravnopravnost spolova, predsjedniku HND-a i Vijeću časti HND-a zbog objavljene povijesti bolesti te drugih pojedinosti iz života Mirjane Pukanić. Upozoreno je na razdvajanje dječaka i djevojčica ne samo na nastavi tjelesnog, nego i na satovima drugih predmeta u nekim zagrebačkim školama. Prenijeta je inicijativa zastupnika Europskoga parlamenta zbog seksističkim prikazom žena i muškaraca u marketingu. Gledatelji su obaviješteni o najnovijoj mjeri prevencije protiv nasilja u obitelji, besplatnom telefonu namijenjenom za pomoć nasilnicima, kako bi nakon razgovora sa stručnom osobom odustali od napada. Objavljena je i izjavu Milana Bandića kako „žene ne vole šonje nego frajere“ te zahtjev ministrice Jadranke Kosor da se Bandić zbog te seksističke izjave mora ispričati.

U duljoj formi, u reportažama i razgovorima s gostima u studiju, Informativni program HTV-a bavio se pitanjem ravnopravnosti spolova u emisijama Prizma, Euromagazin, Hrvatska uživo, Otvoreno, Dossier.hr, Nedjeljom u 2...

Prizma: Novinari HTV-a pripremili su reportažu o Romskoj radionici u Slavonskome Brodu, na kojoj se razgovaralo o svakodnevici i problemima s kojima se Romi sreću, te osposobljavanju za rad i obrazovanju, ali je najveća pozornost bila posvećena ravnopravnosti spolova kako bi Romi, osobito Romkinje, naučili koji im sve mehanizmi i zakoni u Hrvatskoj mogu koristiti. (U prilogu su govorili Lilja Radić, polaznica radionice, Anđa Valić i Snježana Čikardić iz udruge „Bogatstvo u nama“ i Robert Radić iz romske udruge „Ludari“.) Prizma je pratila i akciju borbe protiv raka albanskih žena koje su, u organizaciji Kluba albanskih žena „Kraljica Teuta“, prodajnom izložbom slika i keramike prikupljale novac za rano otkrivanje raka, a pod pokroviteljstvom Ureda za ravnopravnost spolova i Hrvatske lige protiv raka.

Euromagazin: Je li žensko lobiranje tek zanimljivo zagovaranje određene skupine, u ovom slučaju žena, ili zajednička težnja za promjenama prema ravnopravijem društvu? I mogu li političarke prevladati svoje stranačke pozicije i ujedinjenim snagama promicati ravnopravnost spolova u političkom životu Europske unije i Hrvatske, istraživalo se u listopadu 2008. O tome su govorile Rada Borić iz Centra za ženske studije, Zita Gurmei, članica Odbora za ženska ljudska prava i rodnu jednakost Europarlamenta, Iluta Lace, potpredsjednica Europskog ženskog lobija i Jadranka Kosor, potpredsjednica Vlade RH. 6. ožujka 2009.: Prilog o nejednakosti žena i muškaraca u zemljama EU-a, novinara Marina Veršića. U prilogu je bilo riječi o velikoj kampanji Europske komisije o problemu nejednakih plaća, a europski povjerenik za socijalna pitanja Vladimir Špidla upozorio je da žene čine čak 60 posto visoko obrazovanih u EU te istaknuo kako su u Finskoj tvrtke koje vode žene uspješnije od onih koje vode muškarci.

Hrvatska uživo: U desetak emisija tema je bila promicanje svijesti o ravnopravnost žena i muškaraca. Govorilo se o različitim oblicima diskriminacije, koji su uzroci i kako podignuti svijest o ravnopravnosti spolova u, još uvijek, stereotipima opterećenoj sredini. Mnogobrojni gosti Hrvatske uživo govorili su o podjelama u obrazovanju, o nejednakosti žena i muškaraca u poslovnom svijetu, o malom broju žena u političkom životu i na rukovodećim dužnostima. Analizirano je što ženama, kojih je mnogo zaposleno u trgovini, donosi Zakon o trgovini i neradna nedjelja. Bilo je riječi i o ženama kao seksualnom objektu, obiteljskom nasilju, skloništima za žrtve nasilja, a pravobraniteljica za ravnopravnost spolova još je jedanput istaknula da se poslodavci ne koriste poticajima za zapošljavanje žena–žrtava nasilja. Govorili smo i o neznatnim mogućnostima da djeca nakon razvoda budu dodijeljena očevima te o Alimentacijskom fondu, koji još nije ugledao svjetlost dana. Od početka 2009. godine u nekoliko emisija HUŽ-a teme su bile usmjerene na promicanje svijesti o ravnopravnost žena i muškaraca. Istaknuto je bilo da ravnopravnost spolova dobro zvuči, ali brojke pokazuju da od 130 zemalja na ljestvici ravnopravnosti spolova, Hrvatska zauzima – 46. mjesto. S gostima u studiju i na terenu HUŽ-ovi novinari i urednici pokušali su odgovoriti na pitanje kome smetaju žene u politici, te hoće im stranke dopustiti brojniji ulazak na liste za skore lokalne izbore?! Koju bi novu kvalitetu hrvatskome društvu donijelo više žena u politici i na vlasti i u čemu zapravo treba tražiti razloge zašto su žene toliko rijetko zastupljene u politici, odnosno na vlasti? U HUŽ-u je bilo riječi i o muškarcima zlostavljanima u obitelji, ali i o muškom klimakteriju (andropauzi) o čemu se premalo zna, a muškarci o svojim problemima nerado govore. U emisiji se govorilo i o, još uvijek, samo ženskom sportu (sinkroniziranom plivanju), zatim o antidiskriminacijskom zakonu koji je početkom 2009. stupio na snagu, a gledatelji su u HUŽ-u mogli vidjeti i svu raznolikost u proslavama Međunarodnoga dana žena u Hrvatskoj.

Otvoreno. 19. veljače 2009.: Jesu li žene dovoljno zastupljene u javnom i političkom životu? Je li moguće postići ravnotežu u zastupljenosti muškaraca i žena na listama političkih stranaka? Imaju li muškarci i dalje veću moć i utjecaj te zašto? Jesu li žene prisutne samo kako bi se zadovoljila kvota i tko je politički sposobniji? - to su bila neka od pitanja na koje je odgovor tražila urednica i voditeljica Dijana Čuljak Selebaj.

Očito je da u najaktualnijoj dnevnoj političkoj emisiji tijekom 2008. nije bilo dovoljno tema koje su obrađivale ravnopravnosti spolova. To treba reći, ili ako to nije točno (a moj dojam je da jest tako), tada treba navesti ranije emisije koje su se bavile tom tematikom.

Dossier.hr; 12. veljače 2009.: prilog o nasilju nad ženama pod naslovom „Dok nas smrt ne rastavi“ - urednica Ana Jelinić

Nedjeljom u dva: 8. ožujka 2009.: u povodu Međunarodnoga dana žena gošća je bila dr. Mirjana Krizmanić, koja je toga dana proglašena Zagrepčankom godine. Urednik i voditelj - Aleksandar Stanković

Hrvatska televizija je također prenosila i izvještavala u svojim informativnim emisijama, na teletekstu i web-u, o raspravama vezanima za ravnopravnost spolova na sjednicama Hrvatskoga sabora.

Informativni program HTV-a pratio je sve važnije događaje i akcije koje bi mogle pridonijeti podizanju svijesti građana Republike Hrvatske u području ravnopravnosti muškaraca i žena, te o tome izvještavao u svojim emisijama. U priložima se nastojalo probleme predstaviti s više aspekata, dana je mogućnost mnogobrojnim gostima iz vladinih i nevladinih organizacija i udruga da gledateljima približe tu problematiku. Nastojalo se ispuniti sve obveze u skladu s nacionalnom politikom za promicanje ravnopravnosti spolova 2006.—2010., a zbog boljeg društva u cjelini.

OSTALI PROGRAMI HTV-a

Program HTV-a, među ostalim, posvećuje posebnu pozornost sadržajima koji se zauzimaju za ravnopravnost spolova u Programu za djecu i mlade. Tako se u procesu proizvodnje, za potrebe emitiranja Programskog usmjerenja HTV-a za 2009. godinu, nalaze i projekti kao što su spolni odgoj i ljudska prava. Isto tako Program za djecu i mladež ostvario je kvalitetnu suradnju s nevladinom skupinom za afirmaciju i provedbu ženskih ljudskih prava - B.a.B.e. - te bez naknade prihvatio dokumentarne filmove s različitim temama koji posebnu pozornost posvećuju ravnopravnosti spolova.

Sve navedeno samo je dio Programskog usmjerenja za 2008. i Programskog usmjerenja planiranog za 2009. koje se zauzima za ravnopravnost spolova. Ono se očituje i u praćenju raznih događaja i priloga proizvedenih i odabranih u Znanstveno-obrazovnom programu, Programu za kulturu, Religijskom programu, Stranom programu i drugima.

Izvješće o primjeni odredaba Zakona o ravnopravnosti spolova u 2008. godini po programima:

Znanstveno-obrazovni program

Urednica:

Edda Dubravec

Struktura zaposlenih u Znanstveno-obrazovnom programu takova je da nema ni naznake nekakve rodne diskriminacije (većina novinara i urednika su žene).

Što se, pak, tiče emisija, odnosno snimanih i emitiranih sadržaja, oni su namijenjeni općoj populaciji i samim time nemaju rodnih obilježja. Naime, osnovni kriterij odabira je relevantnost teme i suradnika (a riječ je uglavnom o znanstvenicima i njihovim istraživanjima) koje jednostavno ne podnose bilo kakva druga promišljanja i izbore, pa bi bilo krajnje neprofesionalno i kontraproduktivno bazirati se na nekim drugim parametrima. To, naravno ne isključuje emisije posvećene npr. ženama, kad je riječ o problematici ili o prigodama koje se u velikoj mjeri njih tiču. Dakle, jedino izbor teme i profesionalna akribija moguće su opcije u strukturiranju tog programa i javne televizije u najširem smislu.

Popis nekih emisija koje promiču spolnu snošljivost i dokaz su poštovanja odredaba Zakona o ravnopravnosti spolova na HTV-u:

Emisija: „*Među nama*“

Tema:

„Tolerancija-snošljivost i društvo“, prof.dr.sc. Mirjana Krizmanić
Jesen 2008.

Emisija: „*Umnjak*“

Tema:

prilog - žene u znanosti - Lorealova nagrada
28.studenoga 2008.

Emisija „*Scientia Croatica*“

Tema:

Žene u znanosti - zastupljenost žena u znanosti
u siječnju 2008.

Emisija „*Znanstvene vijesti*“

Tema:

Žene u znanosti - natječaj za stipendiju
15. listopada 2008.

Emisija „*Znanstvena petica*“

Tema:

Dan žena - prilozi Jaz plaća (muškarci, žene), Sufražetkinje (sve o njima), Biti kraljica (o ženama kraljicama kroz povijest)

9.ožujka 2007. i 7. ožujka 2008.

Emisija „*Znanstvena petica*“

Tema:

portret znanstvenice, saborske zastupnice Mirele Holly

- eko feminizam- 23. svibnja 2008.

Program za kulturu

Urednica:

Branka Kamenski

Program za kulturu je u 2008. godini u cijelosti poštivao Zakon o ravnopravnosti spolova i vodio računa o jednakoj zastupljenosti obaju spolova u emisijama koje su bile na rasporedu HTV-a.

No, treba istaknuti da je osnovni kriterij toga Programa – stručnost pojedinca koji u njemu nastupa, a ne njegov/njezin spol.

Popis nekih emisija koje na svoj način promiču spolnu toleranciju i dokaz su se poštovale odredbe Zakona o ravnopravnosti spolova na HTV-u:

Narodna medicina, 7. epizoda – “Ostavi kuću da gori, a priteci ženi da rodi.”

Redatelj: Dražen Žarković

Urednica: Ljiljana Šišmanović

Emitirano: 7. siječnja.2008., HTV 1, 21:40 i 30.srpnja.2008., HTV 2, 18:35

Sadržaj: Sedma epizoda narodne medicine posvećena je bila praksama vezanima za ženske bolesti, plodnost, kontracepciju, porod, babinje te pobačaje i zdravstvenu ulogu žene u obitelji.

44. Brodsko kolo – revija narodnih nošnji i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji

Redatelj: Miljenko Bukovčan

Urednica: Ljiljana Šišmanović

Emitirano: 11.siječnja .2008., HTV 1, 17:40

Sadržaj: Snimka završne priredbe 44. brodskog kola održanog 15. lipnja 2008. u Slavonskome Brodu. U ovoj u Hrvatskoj jedinstvenoj reviji, uzbudljivom i najljepšem programu smotre Brodsko kolo, natjecale su se najljepše djevojke i snaše koje su sudjelovale u izborima najljepših narodnih nošnji u Đakovu, Starim Mikanovcima, Antinu, Otočcu, Ogulinu i Sunji. Prosudbeno povjerenstvo – stručnjaci-etnolozi i predsjednica Vesna Zorić odabrali su tri druge pratilje, tri prve pratilje i najljepšu Hrvaticu u narodnoj nošnji u 2008. godini.

Vu nedelju pojdem za muža

Redatelj: Dražen Žarković

Urednica: Ljiljana Šišmanović

Emitirano: 22.siječnja.2008., HTV 1, 15:35

Sadržaj: U prvoj polovici dvadesetog stoljeća prije svadbe u kupljenskome kraju održano je “naplitanje mladinke”, “naklanjanje pred hižom mladinke”, “venčanje u cirkvi” i “zadev pri vujčeku”, a tek bi nakon toga počela svadba. Etnolog Ivica Ivanković istražio je te predsvadbene običaje i priredio ih za scensku izvedbu, a članovi KUD-a “Kupljenovo” rekonstruirali su ih u autentičnom ambijentu etnološkog sela u Kumrovcu.

Ivanjski svati

Redatelj: Dražen Piškorić

Urednica: Ljiljana Šišmanović

Emitirano: 28.siječnja.2008., HTV 1, 15:35

Sadržaj: Igrana rekonstrukcija svadbenih običaja iz razdoblja između dvaju svjetskih ratova u selu Koprivničkom Ivancu u Podravini. Kazivačica Barica Geršić objašnjava sociološke-ekonomske čimbenike u sklapanju brakova i elemente svadbene svečanosti. Svadba se održava u pratnji limene glazbe koja je tradicionalno uvijek pratila mladenca.

Mladost i ljepota slavonije

Redatelj: Jovica Šego

Urednik: Aleksej Pavlovsky

Emitirano: 26.veljače.2008., HTV 1, 15:35

Sadržaj: Mladost i ljepota Slavonije“ natjecateljska je revija narodnih nošnji Slavonije i zapadnoga Srijema koja se u Starim Mikanovcima, pokraj Vinkovaca, održava od 1968.

godine. Unatoč tome što nošnja odavno već nije u svakodnevnoj uporabi, natjecateljima s tog područja - *djevojkama, snašama i momcima* - još je važno pojaviti se na pozornici te revije, a njezine nagrade imaju veliku težinu i značenje.

Tetice

Redatelj: Stjepan Hoti

Urednica: Ljiljana Šišmanović

Emitirano: 15. travnja 2008., HTV 1, 15:35

Osam žena u najboljim godinama (60 +) odlučilo je "napraviti nekaj" da njihovo selo Demerje ne bude "najzadnje". Prije pet godina osnovale su pjevačku skupinu pri KUD-u "Orač" i od tada pjevaju, nastupaju i družu se s jednim ciljem – obnoviti i sačuvati lokalnu folklornu baštinu. Kroz fragmente njihove svakodnevice, priču o životu kakav su vodile nekad i danas te malim ženskim mudrostima koje duhovito objašnjavaju, tetice, kako ih od milja naziva njihov voditelj etnolog i glazbenik Ivica Ivanković, otkrivaju tajne i snagu ženskog mikrosvijeta.

Cinkuši

Redateljica i urednica: Ljiljana Šišmanović

Emitirano: 27. svibnja 2008., HTV 1, 15:35

Priča o etno-punk-rock bandu «Cinkuši» počinje dolaskom ekipe na snimanje novog spota za pjesmu «Bratec kosi». Tako upoznajemo članove Cinkuša: Igora Barića – violinista i člana ansambla LADO, Tihomira Kruhonju – basista, Mirka Radušića – voditelja i gitarista, Natašu Radušić – mandolinisticu, Marka Meštrovića – bubnjara, slikara i autora animiranih filmova te Nebojšu Stijačića – gitarista i TV novinara. Nataša, kao jedina žena u bandu, uživa poseban status, a zovu je "Big Mamma".

Zabavni program

Urednik:

Mirko Fodor

Zabavni program HTV-a u svim svojim emisijama - bilo da su dnevnog, tjednog, povremenog ili jednodnevnog sadržaja - promicao je jednakost spolova. Štoviše u dobrom dijelu emisija ispred i iza kamere, a i u uređivačkom timu Zabavnog programa prevladavaju žene. Tako su, primjerice, u jednoj od najgledanijih dnevnih emisija „Dobro jutro, Hrvatska“ od pet urednika tri žene, a suvišno bi bilo nabrajati poznate ženske osobe na ekranu - novinarke i urednice koje sudjeluju u snimanju i realiziranju Zabavnog programa.

Što se tiče sadržaja emisija, dnevne emisije «Dan za danom» i «Dobro jutro, Hrvatska» vrlo često obrađuju teme o jednakosti spolova, borbi protiv diskriminacije kako po spolu tako i po dobi te o svim ostalim oblicima diskriminacije.

Tako su, primjerice, u emisiji „Dobro jutro, Hrvatska“ takve teme zastupljene najmanje jedanput na tjedan. Novinari surađuju se s Uredom za ravnopravnost spolova i zajedno predlažu sugovornike i teme te najavljuju svoje aktivnosti. .

Također se prate različite najave nevladinih udruga koje promiču i zastupaju takvu tematiku.

Urednici i samostalno predlažu teme (posljednja je bila o zastupljenosti žena u politici...)

U rubrici srijedom Vox populi obavljaju se povremeno i ankete u kojoj građani komentiraju takve teme.

Redovito se primaju obavijesti i objavljuju se, najavljujući festivale, kazališne i kino manifestacije koje promiču i tematiziraju tu problematiku.

Takva je tematika zastupljena i u reportažama producentske kuće Fade In koje se redovito emitiraju.

U navedenim emisijama ne postoji ni jedan važniji datum koji govori o problemima svih oblika diskriminacije, a da nije zastupljen (bez obzira na to jesu li to gosti u studiju ili novinarski prilog).

Što se tiče emisija ležernog sadržaja kao što su glazbene, kontaktne emisije ili kvizovi, ne postoji nikakva razlika u zastupljenosti muškaraca ili žena.

Dokumentarni program

Urednik:

Miro Branković

Dokumentarni program HTV-a je tijekom 2008. u cijelosti poštivao Zakon o ravnopravnosti spolova te vodio računa o jednakoj zastupljenosti obaju spolova u emisijama na programu HTV-a. Važno je istaknuti da je eventualna veća zastupljenost jednog od spolova ženskog ili

muškog, - u odabiru pojedinog dokumentarnog sadržaja isključivo ovisila o kvaliteti i javnoj vrijednosti sadržaja, a nikako o pripadnosti određenom spolu.

Popis nekih emisija koje promiču spolnu snošljivost i dokaz su poštovanja odredaba Zakona o ravnopravnosti spolova na HTV-u:

HTV 1- 14:10 Andriana, Krelja, (24'50")

Fotografkinja s Paga
u siječnju 2008.

HTV 1 – 15:35 LILI, Ida Tomić, (26'34")

Priča o umirovljenici, bivšoj balerini.
u siječnju 2008.

HTV 1 – 9:05, Kako sam pobijedila stepenice, Lj. Bunjevac Filipović, (30'18")

u rujnu 2008.

HTV 1- 9:05, Kako sam preživjela, Lj. Bunjevac Filipović, (29'38")

u rujnu 2008.

HTV 1- 9:05, Kako sam pobijedila bolest, Lj. Bunjevac Filipović, (30'18")

u rujnu 2008.

HTV 1- 15:35, Barbara Vera, Lj. Janković Lazarić, (29'15")

Priča o kapetanici broda
u listopadu 2008.

HTV 2- 17:10, Žena zmaj, Daniela Draštata, (21'49")

Dirljiva pripovijest o snazi i golemom optimizmu mlade žene Antee stradale pod kotačima lokomotive prije Božića 2002.

u prosincu 2008.

Program za djecu i mladež

Urednica:

Snježana Samac

U gotovo svim emisijama Programa za djecu i mladež, iako se govori o različitim temama, njeguje se tolerancija za sva **ljudska prava**, među koja se uključuje i **ravnopravnost spolova**. Osim ciljanih sadržaja koji podupiru školska gradiva u sklopu „školskog dijela“ Programa za djecu i mladež, kao gosti i sugovornici, kao protagonisti i stručnjaci podjednako sudjeluju osobe muškoga i ženskoga spola. To je osobito vidljivo u emisijama za mladež kao što su *Parlaonica*, *Mijenjam svijet*, *Direkt* i *Briljanteen* koje u svojim temama neizostavno uključuju i zastupljenost obaju spolova. U svakoj od tema što se dotiču i drugih ljudskih prava (pravo na nacionalnu jednakost, na ravnopravnost spolova, na različitost kultura, seksualnu orijentaciju, zdravstvenu skrb, obrazovanje i dr.) jednako su zastupljene i muške i ženske osobe koje svjedoče o vlastitu iskustvu. Taj osjećaj za ravnopravnost spolova čak je istaknut i u izboru voditelja emisija (50 % žena i 50 % muškaraca).

Primjerice, u *Parlaonicama* svake subote, omjer sugovornika koji tvore pro et contra skupine, također je vidljiva ujednačena zastupljenost obaju spolova što se ponavlja i u izboru gostiju, ocjenjivačkoga povjerenstva, te dvoje voditelja (djevojka i mladić).

U *Briljanteenu* se ponavlja ista situacija, samo što emisiju vode dvije voditeljice i jedan voditelj. U sadržaju emisija, redovito se u temama bliskima mladim ljudima govori o karakteristikama skupina - kako muškaraca tako i žena.

Mijenjam svijet i *Direkt*, dokumentarni su serijali na programu svakog ponedjeljka na Prvom programu HTV-a 1, u svakom od novih naslova, tijekom cijele godine, vidjeli smo što mladići i djevojke mogu učiniti i promijeniti ZAJEDNO. Vrlo često se u tim dokumentarcima ističe i njihovo nadopunjavanje s obzirom na tjelesnu različitost ili zahtjevnost posla.

Ono što svakako treba istaknuti jesu dva ciklusa ciljanih sadržaja o problemima ravnopravnosti, a počeli su se emitirati u 2009. godini. Radi se o ciklusima emisija o spolnosti „LjubavNe boli“ i „Crna kutija“ - to su cjelogodišnji projekti a snimljeni su tijekom 2008. godine. Serija polusatnih dokumentarnih filmova o ljudskim pravima „Crna kutija“ realizirana je u suradnji s nevladinom Udrugom za promicanje ljudskih prava - B.a.B.e.

Strani program

Urednik:

Dean Šoša

U Stranom programu ravnopravnost spolova izražena je ne samo u program koji se emitira, nego i među zaposlenima. Naime, od dvadesetoro stalno zaposlenih djelatnika Stranog

programa, sedmorica su muškarci, a trinaest je žena. Prošle, 2008. godine, urednik Odjela bila je žena - Lada Džidić.

U nastavku je kratka analiza sadržaja Stranog programa, u kontekstu ravnopravnosti spolova, podijeljena na vrste programa koji se emitiraju:

1. Igrani filmovi

Urednici: Dean Šoša, Živorad Tomić, Vesna Ćuro Tomić i Maja Peterlić

Filmski program poštovao je ravnopravnost spolova na svim razinama. Osim što su tijekom godine prikazani mnogobrojni filmovi koji su se vrlo ozbiljno bavili ženskim temama i problematizirali položaj žene u društvu i spolnu neravnopravnost (npr. 'Francuskinja mora glasati', 'Pakao' Danisa Tanovića ili 'Vraćam se' Pedra Almodovara), nastojalo se i u terminima rezerviranim za tzv. 'laganije filmove', ravnomjerno prikazivati tzv. 'muške žanrove' - akcijske filmove, trilere i sl., i tzv. 'ženska' ostvarenja (chick flick) te mnogobrojne hitove u kojima su glavne junakinje žene (Zgodna žena, Opasne misli...). Ravnopravnost žena bila je tematizirana i u mnogim obiteljskim filmovima koje HTV od svih televizija jedini kontinuirano prikazuje. U 2008. u ciklusu filmske klasike, emitiran je veliki ciklus filmova najveće žive filmske dive Elizabeth Taylor ('Kleopatra', 'Male žene', 'Otac moje nevjeste', 'Mačka na vrućem, limenom krovu'...).

2. Igrane serije

Urednica: Ranka Horvat

U 2008. emitirali smo mnogobrojne kvalitetne programe za široku, ali i za zahtjevniju publiku, kao Dr. House, CSI: Miami i CSI: Las Vegas, Hotel Babylon, Obitelj Soprano, Južnjačka dinastija, Braća i sestre itd.

U tim programima podjednako su bili zastupljeni i muški i ženski likovi kao nositelji glavnih uloga. Naime, ti se naslovi ne bave samo muškim ili ženskim sadržajima, nego društvenim i obiteljskim problemima ili su policijske pripovijesti..

Za razliku od navedenih naslova, serije koje su svojim sadržajem više odgovarale muškoj populaciji su: E – Ring i Specijalna postrojba čija je radnja smještena u vojno okruženje te Deadwood, kultni western.

Životom i tipično ženskim problemima, osim vrlo gledanih telenovela, bavile su se i serije: McLeodove kćeri, Gilmoreice, Sestre, Ružna Betty, Urednica tabloida, a položajem žena- medicinskih sestara u ratu, kulturna serija Kineska plaža.

Osim slavne Miss Marple, detektivke-usidjelice, u 2008, imali smo i nove junakinje istoga žanra u izvrsnoj britanskoj seriji Ružmarin i majčina dušica.

Izbor programa je dosta uravnotežen i podjednako je odgovorio na zahtjeve žena i muškaraca.

3. Strani dokumentarni program i humorističke serije

Urednik: Đelo Hadžiselimović

Dokumentarni filmovi i serije u 2008. bili su uglavnom putopisi i priče iz svijeta životinja. Nisu emitirani sociološki dokumentarci koji bi mogli govoriti o ravnopravnosti spolova. U 2009. (nakon Dana žena, 09. ožujka. 2009.) u redovitom jutarnjem terminu putopisa emitirat će se CFI-jev dokumentarni film „Tunis – ženska priča“, koji govori o ravnopravnosti žena u toj zemlji.

4. Strani koncerti, emisije i dokumentarni sadržaji

Urednica: Mira Vočinkić

Dramski program

Urednik Lada Džidić

Problemi rodne pripadnosti, odnosno uloga žene i njezin položaj u određenim socijalnim, gospodarskim i povijesnim trenucima, tema su i motiv koji se provlače kroz gotovo cjelokupno filmsko i televizijsko stvaralaštvo. Gotovo da i nema recentnijeg filma u kojemu se taj problem ne razmatra, bilo na ozbiljan dramski način, bilo kroz humoristični pristup u kojemu je glavna odlika poigravanje s „muškim“ principima te ironično isticanje mnogih uvriježenih krivih percepcija o mjestu i ulozi žene ne samo u užem obiteljskom i poslovnom okruženju, nego u društvu u cjelini. Dramski program izborom serija i filmova, odnosno izborom tema i motiva obrađenih u određenim dramskim djelima sigurno je pridonio, a i dalje pridonosi ravnopravnosti spolova. Autorice, među kojima se ističe Snježana Tribuson, upravo su najveći dio scenarijskog i redateljskog rada ostvarile upravo u sklopu Dramskog programa. Tri muškarca Melite Žganjer, Crna kronika ili Dan žena, Odmori se, zaslužio si, samo su neki od naslova.

1. DUGA MRAČNA NOĆ – redatelj Antun Vrdoljak
Film i TV serija – emitirano 2005., 2006. i 2008.
Žena koja u ratu od pripadnice nježnijeg spola postaje ravnopravni partner, pa čak i borac, rame u rame s muškarcem. Žena-majka koja u patrijarhalnom poretku koje prevladava ne samo u slavonskom selu, nego i u mnogim drugim ruralnim sredinama, ostaje podređena muškom principu odlučivanja.
2. NE DAO BOG VEĆEG ZLA – redateljica Snježana Tribuson
Film i TV serija emitirani 2005., 2006., 2007. i 2008.
Jedan od motiva filma je i žena, majka i domaćica čije se dužnosti znaju i podrazumijevaju, iako ona i dalje drži sva četiri kuta u kući. Njezina toplina, razumijevanje i vještina smirivanja sukoba, samo su neke odlike koje nenametljivo pokazuju i ističu da je žena umom i osjećajem ne samo ravnopravna muškarcu, nego i nadmoćnija.
3. SLUČAJNA SUPUTNICA – redatelj Srećko Jurdana
Film i TV serija – emitirano 2006. i 2007.
U tom filmu ceste glavna junakinja je mlada, samosvjesna žena koja je itekako zna sve svoje kvalitete i upravo zbog toga može smjelo koračati kroz život i ne mora nužno uz sebe imati i muškarca.
4. SERAFIN – redatelj Vicko Rujić
Film, emitirano 2005. i 2006.
Ljubavna priča u kojoj je najveća prepreka za zajedništvo različitost svjetova iz kojih dolaze glavni junaci.
5. FINE MRTVE DJEVOJKE – redatelj Dalibor Matanić
Film – emitirano 2004. i 2006.
Osnovna tema filma, kao i sukobi koji iz toga nastaju, su lezbijska ljubav dviju glavnih protagonistica.
6. KONJANIK – redatelj Branko Ivanda
Film i TV serija, emitirano 2006., 2007. i 2008.
Nesretna ljubav dvoje glavnih protagonista različitih vjera i staleža postaje uzrok mnogih političkih i vjerskih sukoba. Priča o vremenu u kojemu je žena bez mogućnosti odluke ili bilo kakvog slobodnog izbora.
7. DRUŽBA ISUSOVA – redatelj Silvije Petranović
Film i TV serija emitirano 2006.
Problem žene koju patrijarhalna, muška sredina s osobnim interesima pokušava pokoriti i slomiti.
8. RUSKO MESO – redatelj Lukas Nola
Film i TV serija, emitirano 2006. i 2007.
Problem žena koje se prodaju u bijelo roblje te ih se prisiljava na prostituciju te iskorištava na najgori mogući način.
9. STO MINUTA SLAVE – redatelj Dalibor Matanić
Film i TV serija - emitirano 2006.
Životopis poznate gluho-nijeme slikarice Slave Raškaj poslužio je samo kao predložak za tu snažnu priču o muško-ženskim odnosima, za pripovijest protkanu snažnim divljenjem za ženu čiji su intelekt i darovitost ravni njezinim osjećajima koji su ako ne jači, a onda barem jednaki muškom principu.
10. OPROSTI ZA KUNG FU – redatelj Ognjen Sviličić
Film – emitirano 2005., 2006., 2007., 2008. i 2009.
Humorna priča u kojoj se autor vrlo suptilno obračunava sa zadržim i primitivnim doživljajem žene koju ne može prihvatiti ni najuža obitelj ako rodi dijete, a nije udana. Ako je pritom dijete i druge boje kože, sramota je neoprostiva.
11. ZAGORKA – redateljica Biljana Čakić Veselić
Film – emitirano 2008.
Dokumentarno-igrani film o našoj velikoj novinarki i književnici koja se teško probijala u tipično muškom svijetu i čiji je rad obilježila velika borba za ravnopravnost spolova,
12. STIPE U GOSTIMA – redatelj Ištvan Filaković
TV serija od 15 epizoda – emitirano 2008.

Serijom se često na humorističan način kao motiv provlači jednakost, odnosno nejednakost spolova te se izruguje nekim uvriježenim muškim shvaćanjima o ženama kao pripadnicama nježnijega spola kojima je jedina životna i društvena zadaća zadovoljiti muškarce i briga o njima.

III. ZAKLJUČAK

Na temelju svega iznesenoga Vijeće HRT-a zaključilo je:

- da politika zapošljavanja na HRT-u vodi računa o ravnomjernoj zastupljenosti muškaraca i žena, no izazov za buduće predstavlja rukovodeća struktura HRT-a u kojoj u ovom mandatu - a iz navedenih razloga - dominiraju muškarci;
- Vijeće HRT-a preporučuje Ravnateljstvu HRT-a da se tijekom 2009., odnosno 2010., usporedno s pripremom nove organizacije poslovnih procesa HRT-a, a u skladu s financijskim mogućnostima, obavi neovisna analiza rodne osjetljivosti organizacijske klime na HRT-u;
- kad je riječ o programskim sadržajima HRT-a, opseg specifičnih tema o ravnopravnosti spolova općenito gledajući zadovoljava, no nužna je veća rodna osjetljivost urednika i urednica informativno-političkih i gospodarskih emisija;
- rodno osjetljiv pristup bilo kojoj društveno važnoj temi pretpostavlja da se u obradi teme analiziraju i propituju specifični učinci na muškarce i žene i njihovu ravnopravnost (pozitivan primjer je obrada teme o kaznionicama). Vijeće HRT-a također predlaže da se o ravnopravnosti spolova vodi više računa i kod izbora gostiju i gošći, kako bi se javnosti češće predstavila mišljenja rodno osviještenih stručnjaka i posebice stručnjakinja iz različitih područja;
- Vijeće HRT-a predlaže da se u sklopu novoosnovanog Edukacijskog centra HRT-a, a u suradnji sa stručnjacima iz akademske zajednice, organizacija civilnog društva i državnih institucija, **provede ciljana izobrazba urednika i urednica o integriranju problematike rodne ravnopravnosti u urednički i novinarski rad** (tzv. *gender mainstreaming*).

Predsjednik Vijeća HRT-a

Zdenko Ljevak

